Sovon-Nieuws jaargang 19 (2006) nr 1

Jaar van de Veldleeuwerik 2006: tel mee

Veldleeuwerik. Foto: Harvey van Diek

Zoals de trouwe teller inmiddels wel weet, verdient in de ogen van SOVON ieder jaar een vogelsoort extra aandacht. In 2002 was dat de IJsvogel, in 2003 de Roerdomp, in 2004 de Halsbandparkiet en in 2005 de Tapuit. Dit jaar is het, in samenwerking met Vogelbescherming Nederland, de beurt aan de Veldleeuwerik. Deze ooit zo algemene broedvogel staat thans in donkerrood felrood op de Rode Lijst en loopt een gerede kans uit grote delen van het land te verdwijnen.

Waar zitten Veldleeuweriken precies in het broedseizoen?

De landelijke verspreiding en het aantalsverloop van de Veldleeuwerik zijn in het algemeen goed bekend (figuur 1). In 2006 willen we daarom nauwkeuriger informatie verzamelen over het terreingebruik. Zitten ze in graslanden met of zonder grazend vee, in akkers met granen of juist aardappelen en hoe zit dat op heidevelden en in duinvalleien? Wellicht kunnen we zo een vinger krijgen achter de oorzaken van de enorme afname, zodat gerichte maatregelen kunnen worden genomen. Op verschillende wijze zal aandacht worden gevraagd voor de Veldleeuwerik, van laagdrempelig tot projecten voor de doorgewinterde vogelaar. Verder loopt er speciaal onderzoek naar de broedbiologie en nestplaatskeuze. Bovendien beraden we ons op de mogelijkheid van specifieke wintertellingen.

In eerdere 'Jaar van'-projecten is extra habitatinformatie opgevraagd uit telgebieden van het Broedvogel Monitoring Project (BMP). Ook nu weer willen we de BMP'ers benaderen voor gedetailleerde informatie over type begroeiing, land- en vruchtgebruik van plekken waar Veldleeuweriken zijn vastgesteld. Daarnaast willen we tellers vragen om op pad te gaan om ook informatie te verzamelen uit de 'witte vlekken' in het land, die niet of onvoldoende met het BMP worden afgedekt, zoals in sommige akkergebieden, waar nog aardig wat leeuweriken kunnen zitten. De werkwijze zal simpel zijn. We vragen om in bepaalde aangewezen kilometerhokken tweemaal een telling uit te voeren in de loop van het broedseizoen. Van elke Veldleeuwerik willen we weten in welk type begroeiing, land- of vruchtgebruik hij zat. Instructies zijn op papier gezet en reeds aan veel tellers toegestuurd. Op verzoek kunnen we u ook informatie en deelnameformulieren toesturen. Tevens kunt u vanaf eind maart deze informatie vinden op onze website.

Naast deze telprojecten voor meer ervaren tellers kunnen ook 'losse' waarnemingen van zingende Veldleeuweriken worden doorgegeven. Dit kan uitsluitend via de website. Op eenvoudige wijze kan een locatie worden ingevoerd, met informatie over begroeiing en grondgebruik van de waarnemingsplek.

We zijn er zeker van dat een goede deelname aan deze projecten zal bijdragen aan een betere kennis en daarmee bescherming van deze karakteristieke voorjaarszanger.

Interesse in deelname aan het onderdeel 'witte vlekken'?

Vraag informatie en deelnameformulier aan; geef aan in welke omgeving u wilt tellen.

Op de website vindt u meer informatie over het Jaar van de Veldleeuwerik.

Meer weten of iets vragen?
Kijk op www.sovon.nl of neem contact op met Joost.vanbruggen@sovon.nl, tel. 024-6848141.

Arend van Dijk

Op de Rode Lijst:

De Veldleeuwerik kende een glorietijd die tot in de jaren zeventig voortduurde, toen het één van de meest verspreide broedvogels van ons land was, en na de Merel en Huismus ook de talrijkste. Wie had kunnen denken dat amper 25 jaar later deze soort op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten zou belanden? Met een afname van meer dan 90% binnen deze periode was opname op de lijst hoog nodig. Intensivering van de landbouw en verruiging van duinvegetaties en heidevelden zijn belangrijke oorzaken van de dramatische achteruitgang.

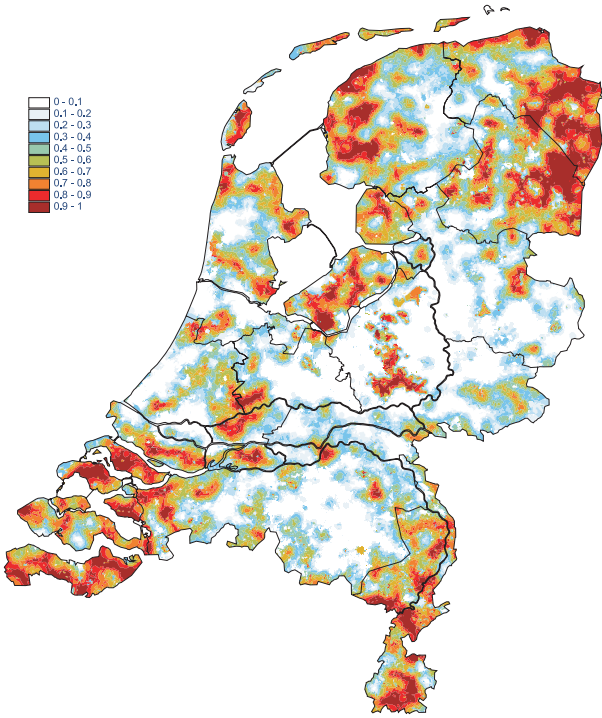

Figuur 1. Verspreiding van Veldleeuwerik (relatieve dichtheid) in 1998-2000 volgens de Atlas van de Nederlandse broedvogels. In rood gekleurde gebieden is (was?) de Veldleeuwerik vrij talrijk, in oranje, groene en blauwe kwam hij minder talrijk voor en in de lichte gebieden ontbrak hij vrijwel.

Nederlandse Ringcentrale

Vanaf april 2006 onder gemeenschappelijke vlag van NIOO en SOVON.
Op verzoek van de directie van het NIOO heeft SOVON, in overleg en afstemming met de Ringersvereniging nagegaan of zij samen met het NIOO verantwoordelijkheid wilde nemen in het duurzaam laten functioneren van de Ringcentrale. Besloten is om op basis van een convenant de komende jaren dit in nauwe samenwerking met elkaar vorm te geven. Argumenten hierbij waren o.a. de kennis bij SOVON van de ambitie en mogelijkheden van vrijwilligers in het veld, de opgebouwde onderzoeksexpertise, 'de markt' voor dit soort werk en de perspectieven zoals die blijken uit het werk van onze Engelse zusterorganisatie, de BTO. Voor SOVON biedt deze samenwerking een versterking op het gebied van het NWO-gestuurde, zuiver wetenschappelijke (populatie-)onderzoek.
In het volgende nummer van SOVON-Nieuws hierover meer.